

Dávají hodně, či málo?

Obce, jako důležití hráči financování vzdělávacího systému

Analytický vstup

EDUin, o. p. s.

Autorský tým: Karel Gargulák, Jiří Münich, Miroslav Hřebecký¹

Praha 1. 6. 2020

¹ Za průběžnou zpětnou vazbu k textu analýzy bychom rádi poděkovali řediteli odboru finančního řízení kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR Pavlu Křečkovi.

Obsah

Shrnutí závěrů a doporučení vyplývající z analýzy	3
1. Cíl analýzy	7
2. Financování regionálního školství v obcích	7
3. Vývoj a popis vymezení financování MŠ a ZŠ zřizovaných obcemi v rámci RUD	9
4. Pohled MŠMT na výši příspěvku na provoz MŠ a ZŠ ze strany obcí a východiska pro další analýzu	11
5. Analýza vývoje výše „prostředků plynoucích za dítětem a žákem“ ze strany obcí v čase a v území	13
5.1 Data a analytické postupy	13
5.2 Výsledky analýzy	14
5.3 Diskuze: Interpretace analýzy a limity analytické práce při zpracování sledovaných dat	23
6. Literatura a zdroje	24

Shrnutí závěrů a doporučení vyplývající z analýzy

- Otázka celkového objemu veřejných prostředků mířících do vzdělávání a školských služeb je jedním z klíčových témat posledních let. Kromě velmi diskutované problematiky financí mířících do škol primárně na odměňování pedagogů či nepedagogických pracovníků spojených se zajištěním výuky, však existuje další významný zdroj veřejných prostředků, které **mají za cíl zajistit především provoz škol a podmínky pro jejich fungování. Jde o příspěvek zřizovatele na provoz škol.** Těmi jsou v případě veřejných mateřských a základních škol a souvisejících školských zařízení primárně obce, přičemž právě na ty se zaměřuje tato analýza.
- V roce 2012 došlo v rámci určení výše příspěvku zřizovatele na provoz škol k zavedení nového kritéria „počet dětí MŠ a žáků ZŠ navštěvujících školu zřizovanou obcí“ do propočtu podílu obcí na procentní části celostátního hrubého výnosu sdílených daní (RUD). Od roku 2013 se tedy „prostředky plynoucí za dětmi a žáky“ na provoz škol odvozují od celkového objemu sdílených daní pro všechny obce v České republice, resp. od výše koeficientu kritéria počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí. **Během let 2013-2017 byla výše tohoto koeficientu 7 %, přičemž byla obcemi kritizována jako nedostačující. Od 1. ledna 2018 byla výše tohoto koeficientu zvýšena na 9 %.**
- Provedená analýza výše „prostředků plynoucích za dítětem a žákem“ ze strany obcí srovnávala v letech 2014 až 2019 vývoj průměrných výdajů obcí na dítě a žáka, který měl ke školám směřovat v rámci podílu z RUD s výší prostředků, které samy obce deklarovaly v rámci výkazů pro hodnocení plnění svých rozpočtů. Z dat vyplývá, **že během let 2012 až 2017 byl vykazovaný průměrný příspěvek obcí na jedno dítě a žáka v rámci MŠ a ZŠ na jejich území vyšší než částka, která průměrně na jedno dítě a žáka náležela z podílu na RUD** (obce tedy na své školy v celkovém průměru „spíše doplácely“).
- Po navýšení koeficientu, který určuje objem prostředků, jenž by měl jako příspěvek zřizovatele mířit na provoz škol **se situace obrací.** Obcemi vykazované příspěvky na jedno dítě a žáka **jsou v průměru (nikoliv ve všech obcích) nižší než ty,** které by školám dle celkového podílu a průměru na jedno dítě a žáka **měly náležet. V roce 2019 byl dle provedené analýzy rozdíl ve srovnání těchto průměrů až 3 800 Kč na jedno dítě a žáka.**
- Pokud se zaměříme na agregovaný – tedy celkový – rozdíl výše objemu prostředků, které by na základě výše uvedeného kritéria měly mířit do mateřských a základních škol zřizovaných obcemi a výše objemu výdajů, které samy obce v rámci svých rozpočtů celkově vykazují, **pak v roce 2019 hovoříme o částce blížící se až 4,5 mld. Kč. Tj. z dat vykazovaných samotnými obcemi plyne, že svým školám na**

provoz v celkovém objemu „neposílají“ až několik miliard korun, které by dle principů RUD měly školám v jejich působnosti náležet. Zůstává otázkou zda-li některé obce (k různosti vykazovaných prostředků viz dále) po navýšení koeficientu skutečně v rámci svého rozpočtování (a jeho metodického vedení) zareagovaly a prostředky na provoz škol navýšily, resp. zda skutečný problém v avizovaném nedostatku daňových příjmů pro hrazení provozních potřeb obecních škol skutečně spočíval ve výši koeficientu (viz dále).

- Je zcela zásadní zdůraznit to, jak odlišná a často nesrovnatelná je situace v jednotlivých obcích zřizujících MŠ a ZŠ. Z dat vyplývá, **že i v letech 2018 a 2019 více než čtvrtina obcí vydávala na dítě a žáka MŠ a ZŠ více, než kolik za tímto účelem dostávala dle podílu z RUD.** To naznačuje, že problém ve financování provozu škol nespočívá pouze v příjmové straně obecních rozpočtů, ale výrazně rovněž v neefektivní organizaci škol (jejich velikosti).
- Lze za ním však rovněž vidět různé přístupy zřizovatelů ke stanovení výše příspěvků mířících na provoz jimi zřizovaných MŠ a ZŠ. Zásadní je v tomto ohledu konstatovat, **že často dochází k využívání prostředků získaných na základě výše uvedeného kritéria např. na investice či jiné služby zajišťované obcí,** což však neodpovídá původnímu smyslu zavedení kritéria počtu dětí a žáků.
- Komplikovanost a lokální specifika struktury vzdělávacího systému, ale i např. některá omezení vyplývající legislativního vymezení rozpočtové skladby (viz dále), popř. chyby a nepřesnosti výkaznictví samotných obcí (např. obce nevykazují na odpovídajících paragrafech a položkách rozpočtové skladby, ačkoliv prokazatelně zřizují MŠ či ZŠ v právní formě příspěvkové organizace) částečně **znemožňují poukázat na situaci v jednotlivých obcích** (např. upozorněním na různé extrémní hodnoty). Proto se jí v rámci analýzy podrobněji nevěnujeme. Přesto však je možné nastínit kroky ke zlepšení v dané oblasti, které staví na: vyjasnění legislativního vymezení, popř. na zlepšení samotného rozpočtového výkaznictví a jeho metodického vedení (zvýšení kompetencí rozpočtářů a účetních) či zkvalitnění povinného přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků (realizovaných krajskými úřady či nezávislymi auditory).
- Z velké části nevysvětlená heterogenita mezi obcemi i značná absence projevu změny ve vynakládaných prostředcích na hospodaření obcí naznačují, **že RUD není zcela ideální kanál pro navyšování prostředků plynoucích do vzdělávání.**
- **Výsledky analýzy poukazují na zásadní význam publikace a především propojování administrativní dat veřejné správy napříč resorty a sektory** (zde konkrétně dat Ministerstva financí a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy). Propojování dat bezpochyby přispívá ke zkvalitnění výkonu veřejné správy, poskytování veřejných služeb a celkového zlepšení veřejného dohledu nad účelností, efektivností a hospodárností vynakládání veřejných prostředků.

- Pro autory analýzy je **právě apel na zvýšení veřejného dohledu nad hospodařením územních samospráv (i státu) velmi zásadní**, proto následující Box č. 1 nabízí stručný návod, jak, podobně jako v rámci analýzy samotné, **může čtenář rozklíčovat a zkontrolovat to**, jakou výši prostředků na provoz škol (celkovou i v přepočtu na dítě a žáka) jeho obec vynakládá. Právě důraz obce na navýšené financování škol v její působnosti může mít poměrně zásadní vliv na kvalitu, průběh, podmínky a v konečném důsledku i výsledky vzdělávání dětí a žáků.

Box č. 1 Jaký je příspěvek na provoz škol právě ve Vaší obci?

Veřejná kontrola vynakládání finančních prostředků obcí je jedním z nejzákladnějších nástrojů dobré správy. Proto si i čtenář této publikace může poměrně rychle provést analýzu výše příspěvku na provoz škol a školských zařízení právě v jeho obci.

Základní data vykazovaného příspěvku na provoz škol (příspěvkových organizací nebo školských právnických osob) v jeho obci nabízí zveřejněná data na portálu Monitor státní poklady pod odkazem: <https://monitor.statnipokladna.cz/analyza/>.

Zde pod sekci „Příjmy a výdaje územních rozpočtů“, lze dohledat údaje z výkaznictví obecních rozpočtů.

Samotnou obec je možné vyhledat v rámci řádku ORGANIZACE (NÁZEV) a zadání „obec XY“ či „město XY“.

V rámci řádku PARAGRAF (KÓD) je nutné se zaměřit na výdaje do oblasti vzdělávání v působnosti obce. Zde jde především o paragrafy: „3111 Mateřské školy“, popř. „3115 Ostatní záležitosti předškolního vzdělávání“ a dále „3113 Základní školy“, „3117 První stupeň základních škol“, popř. „3119 Ostatní záležitosti základního vzdělávání“. Dále je nutné sledovat též paragrafy „3141 Školní stravování“ a „3143 Školní družiny a kluby“ (je nutné zmínit i další již méně běžné: „3112 Mateřské školy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami“, „3114 Základní školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami“ či „3118 Druhý stupeň základních škol“).

V rámci řádku POLOŽKA (KÓD) je pak nutné zaměřit se na položky „5331 Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím“ (popř. „5333 Neinvestiční transfery školským právnickým osobám zřízeným státem, kraji a obcemi“) a dále „2122 Odvody příspěvkových organizací“, přičemž položku 2122 je nutné odečíst právě od položky 5331.

Pokud jde o data o počtech dětí a žáků na školách zřizovaných obcemi, ty jsou k dispozici v tabulce vycházející z údajů ministerstva školství a uveřejněné na webu Ministerstva financí pod odkazem: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/prijmy-kraju-a-obci/financovani-materskych-a-zakladnich-skol/2020>.

Kombinací těchto údajů je možné sledovat celkový objem prostředků mířících na provoz škol a školských zařízení v rámci obecních rozpočtů v jednotlivých letech či je přepočítat na jedno dítě a žáka a to vše srovnat s výší prostředků, které by měly mířit za jedním dítětem a žákem v rámci RUD (obce tyto prostředky musí obdržet). Informace o výši objemu „prostředků plynoucích za žákem“ jsou k dispozici na webu Ministerstva financí ČR pod odkazem:

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/prijmy-kraju-a-obci/financovani-materskych-a-zakladnich-skol>

1. Cíl analýzy

Dlouhodobé podfinancování vzdělávacího systému, především v otázce výše odměňování pedagogických pracovníků, patří mezi jeden z významných problémů vzdělávacího systému v České republice (Münich a Smolka, 2019). Přímé financování škol z centrálního státního rozpočtu však není jediným zdrojem veřejných prostředků mířících do vzdělávání a školských služeb. Druhým významným zdrojem financí pro školy a školská zařízení jsou (v rámci výrazně decentralizovaného vzdělávacího systému²) příspěvky zřizovatelů na jejich provoz, kde v případě veřejného školství jde primárně o prostředky obcí a krajů.

Právě vývoj struktury, objemu či rozdílů v alokaci těchto financí u obcí je předmětem rozboru a analýzy v rámci tohoto materiálu. Jeho základním cílem je, jak vytvoření obrazu celkového (agregovaného) vývoje objemu prostředků plynoucích za dítětem (v mateřské škole) a žákem (v základní škole) v rámci rozpočtů obcí, tak i obecný nástin rozdílů ve výši financí na provoz škol v průměru na dítě a žáka v území. To vše primárně na základě jasně popsané práce s daty z výkazů pro hodnocení plnění rozpočtů obcí v ČR, které jsou k dispozici prostřednictvím publikace otevřených dat Ministerstva financí a dat ze statistických výkazů škol publikovaných MŠMT.

Text materiálu zahrnuje stručný úvod do problematiky financování regionálního školství v obcích, následně představuje vývoj vymezení financování mateřských a základních škol zřizovaných obcemi v rámci RUD, nastíněn je rovněž analytický pohled MŠMT na danou problematiku. Stěžejní částí je samotná analýza dat z výkaznictví plnění rozpočtů obcí v ČR ve spojení s daty z výkaznictví škol o počtech dětí a žáků MŠ a ZŠ, které bude předcházet její metodické ukotvení. Závěr textu obsahuje diskuzi interpretace samotné analýzy a nastiňuje limity analytické práce při zpracování sledovaných dat.

2. Financování regionálního školství v obcích

Financování škol v regionálním školství lze v nejobecnější rovině rozdělit do dvou okruhů (Veselý et al., 2015). **První tvoří zákonem vymezené prostředky státního rozpočtu určené na financování škol a školských zařízení.** Ty slouží na zajištění vzdělávací činnosti škol a jejich účel je poměrně přesně vymezen zákonem. Jedná se především o platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, výdaje na učební pomůcky, školní potřeby, učebnice, další vzdělávání pedagogických pracovníků, na činnosti spojené s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání a obecně na další nezbytné neinvestiční výdaje spojené s provozem škol a školských zařízení atd. (Zákony pro lidi, 2020a).

² Z pohledu vybraných indikátorů patří vzdělávací systém v ČR k těm nejvíce decentralizovaným (OECD, 2018).

Druhý okruh prostředků (je předmětem této analýzy viz kap. 5) tvoří ty, které od obcí směřují na provoz jimi zřizovaných škol a školských zařízení z jejich vlastních rozpočtů.

Hlavní příjmy obcí na financování provozu škol a školských zařízení vycházejí ze zákonem stanovené procentní části celostátního hrubého výnosu sdílených daní (rozpočtové určení daní - RUD), kde je klíčovým kritériem počet dětí/žáků, které navštěvují školy zřizované obcí. Kritérium sdílení daní dle počtu dětí/žáků nestanovuje pro příslušný rok předem určitou velikost daňových zdrojů, které připadnou na jedno dítě/žáka a záleží tak na skutečných výnosech sdílených daní v příslušném roce. Dále výnos na jedno dítě/žáka ovlivňuje již zmíněný celkový počet dětí/žáků ve vykazovaném období v ČR (jako propočtová se bere hodnota počtu dětí/žáků k 30. 9. předchozího roku – vše viz kap. 3).

Vymezení účelu příspěvku na provoz obcemi zřizovaných škol a školských zařízení (v drtivé většině příspěvkových organizací) je obecně zakotven v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (Zákon pro lidi, 2020b), **příčemž příspěvkem na provoz se rozumí prostředky určené na financování neinvestičních výdajů příspěvkové organizace poskytované zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejich potřeb.**

Rozlišení toho, co je a není investiční výdaj je v rámci rozpočtování často obtížné a obce nezdědka využívají část alokace z příspěvku na provoz právě na pokrytí investičních výdajů. Je však zásadní zdůraznit, že pro investiční výdaje pro školy a školská zařízení existují jiné zdroje příjmů a příspěvek na provoz má jasně vymezený účel. Konkrétní metodické zakotvení celé problematiky nabízí materiál MŠMT z roku 2004 „Účelová vázanost finančních prostředků poskytovaných jako příspěvek na provoz z rozpočtu obce jí zřizované škole a porušení rozpočtové kázně“, který s odkazem na Ministerstvo financí ČR definuje příspěvek na provoz příspěvkových organizací (škol a školských zařízení), nabízí jasnější rozlišení stavebních činností jako investičních a neinvestičních výdajů a rovněž obecná pravidla k účelovému a časovému vymezení prostředků a porušení rozpočtové kázně (MŠMT, 2004).

Je nutné podotknout, že výše popsáním problémům s využíváním příspěvku na provoz nečelí dobrovolné svazky obcí zřizující tzv. svazkové školy, neboť jsou jim prostředky na provoz poskytovány ve formě dotace (tedy s jasně vymezeným účelem), odpovídající příjmům z RUD jako u obcí (SMO ČR, 2017 či Ministerstvo financí České republiky, 2020b). Svazkové školy jako jediné tedy mají garantováno, že jim bude poskytnut plný objem těchto prostředků.

S ohledem na komplexnost pokrytí tématu příjmů obcí směřovaných k jimi zřizovaným školám (a školským zařízením) je nutné zmínit i další zdroje, které mohou tvořit financování školství. Jedná se především o další zdroje obcí z jejich rozpočtu - nad rámec příjmů dle kritéria z RUD na dítě/žáka. Dále jde o transfery od jiných obcí na žáky plnicích školní docházku v dané obci (z dat analýzy Svazu měst a obcí ČR z roku 2017 vyplývá, že tyto platby po změně RUD od roku 2013 nejsou vesměs uplatňovány, avšak platí, že obce se mohou individuálně dohodnout). Rovněž jde o dotační prostředky (nenárokové dotace),

např. na investice poskytované obcím z dotačních programů na opravu škol (z EU, ze státního rozpočtu, ze státních fondů, od krajů apod.). Rovněž jde o dotační prostředky (nenárokové) pro školy, které převede obec školám a přijaté odvody zřízených organizací (od příspěvkových organizací, pokud je obec těmto organizacím uloží). (vše SMO ČR, 2017)

3. Vývoj a popis vymezení financování MŠ a ZŠ zřizovaných obcemi v rámci RUD

Od 90. let je v rozpočtech obcí zohledněna otázka financování školství. V první fázi to bylo poskytováním příspěvku na školství, který byl určen na částečnou úhradu provozních výdajů základních, mateřských, speciálních a dalších škol. Propočtovým ukazatelem byl dítě/žák a tato dotace dosáhla v roce 2012 hodnoty 1401 Kč na dítě/žáka. Z pohledu analýzy SMO ČR z roku 2017: *“Objem takto poskytnutých prostředků na dítě/žáka ale nemohl pokrýt náklady obcí na školství, proto pravidla ukládala povinnost obcím, které nezřizují příslušnou školu a zajišťuje jim školní docházku jiná obec, podílet se na výdajích škol podle počtu žáků dle místa trvalého bydliště.”* (SMO ČR, 2017)

Na podzim roku 2012 byl přijat zákon č. 295/2012 Sb., kterým se měnil zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Zde došlo k zavedení nového kritéria „počet dětí MŠ a žáků ZŠ navštěvujících školu zřizovanou obcí“ do propočtu podílu obcí na procentní části celostátního hrubého výnosu sdílených daní. Počtem dětí se rozumí počet dětí účastnících se předškolního vzdělávání a počtem žáků se rozumí počet žáků plnících povinnou školní docházku. Dle údajů ministerstva financí se v souvislosti s uvedeným do sdílených daní obcí přesunuly také prostředky ve výši cca 1,5 mld. Kč, které byly do konce roku 2012 poskytovány obcím z kapitoly Všeobecná pokladní správa jako tzv. „příspěvek na školství“.

“Od roku 2013 se tak „prostředky plynoucí za žáky“ odvozují od celkového objemu sdílených daní pro všechny obce v České republice, resp. od objemu kritéria počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí, tj. 7 % (9 % od 1. ledna 2018 – pozn. aut.) z celkového objemu sdílených daní. Zároveň již není v rámci státního rozpočtu stanovována výše příspěvku na žáka, jak tomu bylo v předchozích letech. Je nutné též zmínit, že v dané souvislosti byla zrušena povinnost vzájemné úhrady neinvestičních výdajů za dojíždějící žáky.” (Ministerstvo financí České republiky, 2020b)

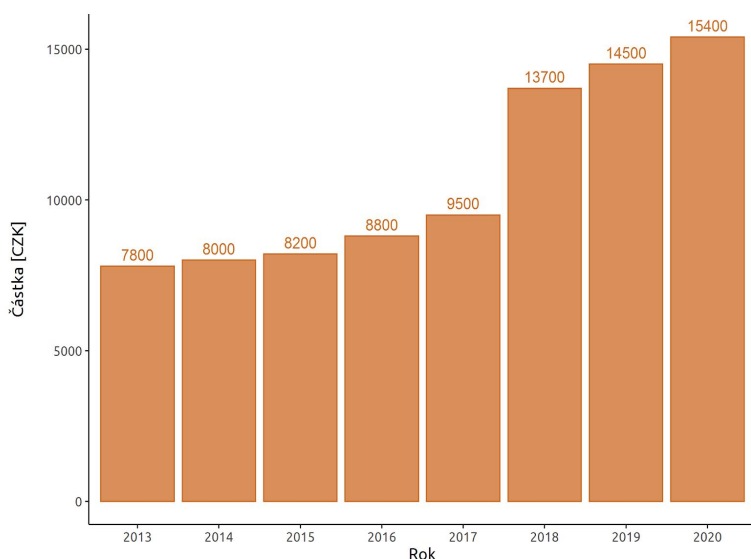
Konkrétně je postup výpočtu objemu prostředků plynoucích za žáky možné přiblížit následovně: Objem sdílených daní se rozděluje všem obcím na základě zákonem stanovených kritérií. Z celkového objemu takto vybraných daní v rámci jejich rozpočtového určení se menší část z nich rozděluje všem obcím ve stejné částce na jednoho obyvatele - podle počtu obyvatel obce; největší podíl se rozděluje obcím v návaznosti na počet obyvatel obce, ale zohledněna je velikost obce uplatněním koeficientů postupných přechodů; malinký podíl se rozděluje obcím na základě výměry jejich katastrálního území. A pro zbývajících 7 % (od roku 2018 9 %) z celkového objemu sdílených daní se uplatňuje hledisko počtu dětí/žáků. Hodnota příslušného podílu výnosů daní na dítě/žáka se

poskytuje podle počtu dětí/žáků jen těm obcím, které zřizují příslušné školy. Jak již bylo zmíněno výše, hodnoty, z nichž se vychází pro sdílení daní jednotlivých obcí, jsou publikovány každoročně ve vyhlášce Ministerstva financí ČR, jejíž platnost je jeden rok a začíná platit vždy 1. 9. příslušného roku. **Kritérium sdílení daní dle počtu dětí/žáků nestanovuje pro příslušný rok předem určitou velikost daňových zdrojů, které připadnou na jedno dítě/žáka a záleží tak na skutečných výnosech sdílených daní v příslušném roce. Dále výnos na jedno dítě/žáka ovlivňuje celkový počet dětí/žáků ve vykazovaném období v ČR (jako propočtová se bere hodnota počtu dětí/žáků k 30. 9. předchozího roku).** Skutečný výnos na dítě/žáka tak záleží na více faktorech. Kompenzace nákladů na školství mezi obcemi se vesměs neprovádějí. Obce se na nich ale mohou dohodnout (vše SMO ČR, 2017).

V průběhu let 2013-2017 obce stále více zdůrazňovaly, že: „...uvedené 7 % kritérium uplatňované při sdílení daní na dítě/žáka neodpovídá reálným nákladům, které mají obce v souvislosti s provozováním škol.“ (SMO ČR, 2017) Takto byl v roce 2017 přijat zákon č. 260/2017 Sb., který zvýšil váhu kritéria „počet dětí MŠ a žáků ZŠ navštěvujících školu zřizovanou obcí“ ze 7 % na 9 %, a to s účinností od 1. ledna 2018 (Ministerstvo financí České republiky, 2020b).

Vývoj výše objemu „prostředků plynoucích za žákem“, které obce získávají v rámci RUD v jednotlivých letech dle výše popsaných parametrů ilustruje Graf č. 1 níže. Čísla vycházejí z údajů Ministerstva financí ČR, přičemž budou zásadní pro srovnání v návazné analýze (kap. č. 5).

Graf č. 1 Informace o výši objemu „prostředků plynoucích za žákem“, které obce získávají v rámci RUD v letech 2013-2020 (v tisících Kč)³

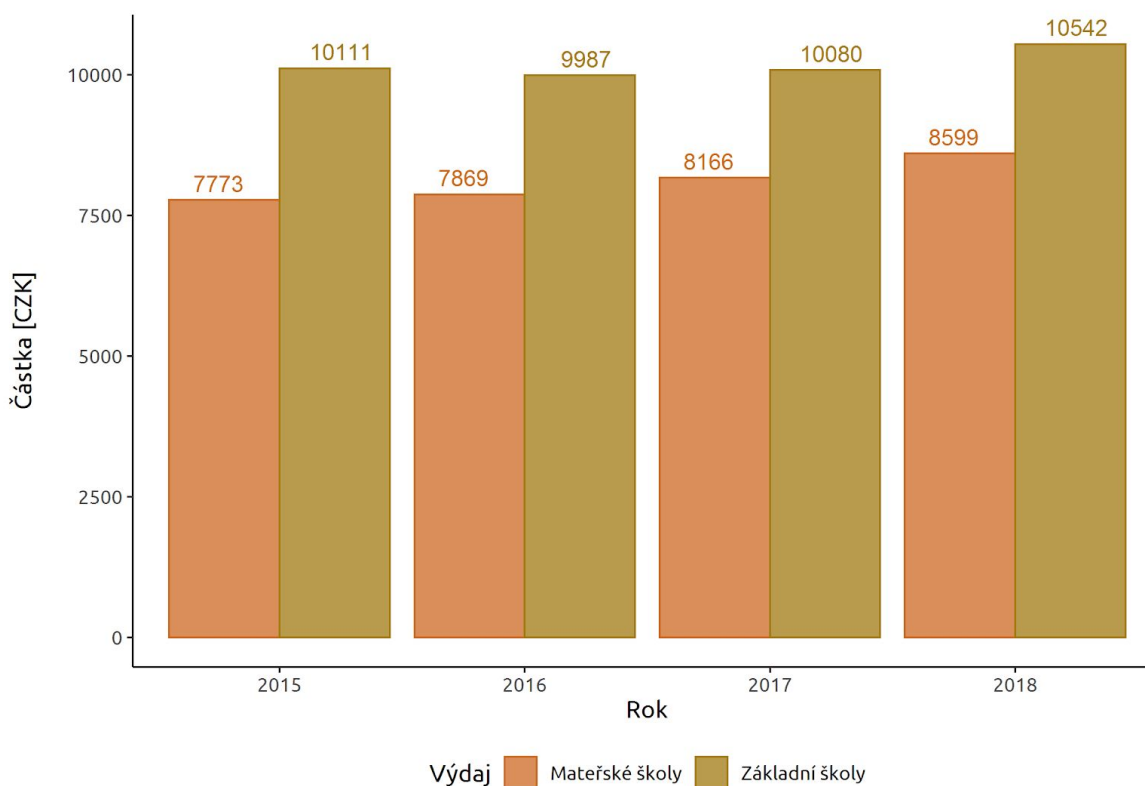
Zdroj:
Ministerstvo financí České republiky, 2020c

³ Údaje za rok 2020 je pouhý odhad, přičemž s ohledem na aktuální očekávaný pokles ekonomiky bude výnos z výběru a tedy i objem prostředků v rámci RUD nižší.

4. Pohled MŠMT na výši příspěvku na provoz MŠ a ZŠ ze strany obcí a východiska pro další analýzu

Na konci roku 2019 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) vydalo materiál⁴, jehož součástí je kvantifikace části příspěvku obcí na provoz škol. Hlavním motivem tohoto analytického podkladu MŠMT byla především snaha přesné vymezení základny stanovení struktury normativů soukromých a církevních mateřských škol, základních škol a školních družin v návaznosti na změnu financování veřejného školství s účinností od 1. ledna 2020 (MŠMT, 2019). Výsledek práce MŠMT je vyjádřen v následujícím Grafu č. 2 (níže), který sleduje vývoj průměrných výdajů obcí připadajících na 1 dítě nebo žáka v letech 2015 až 2018.

Graf č. 2 Příspěvek na provoz MŠ a ZŠ zřizovaných obcí v letech 2015-2018 v přepočtu na 1 dítě/žáka (v Kč)

⁴ MŠMT (2019). Změna struktury normativů soukromých a církevních mateřských škol, základních škol a školních družin v návaznosti na změnu financování veřejného školství s účinností od 1. ledna 2020. Získáno z:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/prehled-zmen-struktury-normativ-u-soukromych-a-cirkevnych>.

Zdroj: MŠMT, 2019

Z údajů lze vyčíst skutečnost, že vykazované a „zprůměrované“ částky na jedno dítě (MŠ) a žáka (ZŠ) v letech 2015 až 2017 na první pohled „zapadají“ do rozpočtového nároku dle výše popsaného (Graf č. 1) průměrném objemu „prostředků plynoucích za žákem“, které obce získávají v rámci RUD. **Situace se však mění po navýšení váhy kritéria „počet dětí MŠ a žáků ZŠ navštěvujících školu zřizovanou obcí“ ze 7 % na 9 % od 1. ledna 2018, kdy se objem „prostředků plynoucích za žákem“, které obce získávají v rámci RUD zvýšil na více než 13 700 Kč (viz Graf č. 1). Vykazované částky se však dle analýzy MŠMT zvýšily pouze na 8 599 Kč pro MŠ na jedno dítě a 10 542 pro ZŠ na jednoho žáka (Graf č. 2).** Právě na tyto asymetrie a jejich strukturu se dále zaměříme.

Jak již bylo naznačeno v nadpisu této kapitoly, za Grafem č. 2 z dílny MŠMT stojí především ideální postup výpočtu toho, kolik jednotlivé obce dávají na provoz své MŠ a ZŠ, přičemž ten bude v modifikované podobě užít v rámci naší analýzy⁵. Analytický postup MŠMT je následující: *“Ze zahajovacích výkazů (zdroj MŠMT) MŠ a ZŠ je znám počet dětí a žáků docházejících do školy zřizované obcí v daném školním roce (vč. žáků vzdělávajících se v zahraničí, zahraniční škole, individuálně vzdělávaných nebo žáků v nižším stupni víceletého gymnázia). Z finančního výkazu FIN 2-12M (zdroj MF) je pak znám objem výdajů obcí za příslušný kalendářní rok (položka rozpočtové skladby 5331 - Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím snižená o položku rozpočtové skladby 2122 - Odvody příspěvkových organizací a to pouze za paragrafy rozpočtové skladby 3111 - Mateřské školy a 3115 - Ostatní záležitosti předškolního vzdělávání a paragrafy rozpočtové skladby 3113 - Základní školy, 3117 - První stupeň základních škol, 3118 - Druhý stupeň základních škol a 3119 - Ostatní záležitosti základního vzdělávání). Problémem tohoto přístupu je skutečnost, že obec není vždy schopna příspěvek přesně rozdělit na odpovídající paragrafy nebo příspěvek na těchto paragrafech nevykazuje vůbec.”* (MŠMT, 2019)

⁵ Daný postup totiž není aplikován pro zjištění výdajů obcí na předškolní a základní vzdělávání jako celek, ale pouze pro účely propočtu výdajů zřizovatelů na běžné mateřské a základní školy (bez doprovodných školských služeb).

5. Analýza vývoje výše „prostředků plynoucích za dítětem a žákem“ ze strany obcí v čase a v území

5.1 Data a analytické postupy

V této části budou popsány základní datové vstupy a postup jejich užití pro účely další analýzy.

Výdaje obcí na provoz MŠ a ZŠ

Informace o výdajích obcí a měst pocházejí z dat výkazů pro hodnocení plnění rozpočtů obcí v ČR (výkaz Fin 2-12), které jsou k dispozici prostřednictvím publikace otevřených dat Ministerstva financí ČR v rámci Monitoru státní pokladny. Takto získaná data pokrývají roky 2014 až 2019 (Ministerstvo financí České republiky, 2020a).

Struktura dat z výkaznictví

Data o ročním rozpočtu jsou vykazována zpravidla měsíčně, prozatím jsou však publikována pouze kvartálně. Informace obsahují schválenou částku pro daný rok, částku po změnách a skutečně vynaložený objem prostředků. Rozpočet každé obce zahrnuje v souladu s vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě tzv. paragrafy, které sledují vybrané příjmy a zejména výdaje podle odvětví (klíčové paragrafy „*Mateřské školy*“, „*Mateřské školy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami*“ atd. viz níže) a tzv. položky, které sledují příjmy a výdaje podle druhů (například „*Neinvestiční přijaté transfery od fondů sociálního a zdravotního pojištění*“, nebo „*Investiční transfery veřejným výzkumným institucím*“ opět viz níže). Ačkoliv data obsahují stav rozpočtu i v měsíci září, kdy jsou rovněž vykazovány počty žáků na školách, v analýze používáme vynaložený objem vykázaný v prosinci (na konci roku), protože se jedná o nejspolehlivější ukazatel skutečných výdajů obcí.

Vybrané položky

Pro hlavní analýzu jsme použili souhrn vykazovaných paragrafů pro výdaje spojené s mateřskými školami (mš), základními školami (zš) a školními kluby a jídelnami (kj). Rozdíly mezi výdaji na děti MŠ a žáky ZŠ byly spočítány za použití podskupin těchto paragrafů. Každá podskupina sestává z následujících paragrafů:

$$\begin{aligned} \text{Paragrafy}_{mš} &= [3111, 3112, 3115] \\ \text{Paragrafy}_{zš} &= [3113, 3114, 3117, 3118, 3119] \\ \text{Paragrafy}_{kj} &= [3141, 3143] \end{aligned}$$

V rámci analýzy výdajů na provoz škol pak byly použity následující položky 5331; 5333 a 2122, reprezentující *“Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím”, “Neinvestiční transfery školským právnickým osobám zřízeným státem, kraji a obcemi” a “Odvody příspěvkových organizací”* v odpovídajícím pořadí.

Čisté výdaje byly spočítány následující formulí pro každou obec i v roce r a paragraf j :

$$V \acute{y}daj_{irj} = Položka_{5331} + Položka_{5333} - Položka_{2122}$$

A následným sečtením přes paragrafy j v rámci obcí:

$$V \acute{y}daj_{ir} = \sum_j V \acute{y}daj_{irj}$$

Počty dětí a žáků

Informace o počtech žáků v obcích pocházejí z podkladových materiálů MŠMT, poskytovaných MF ČR (Ministerstvo financí České republiky, 2020). Ty vycházejí z výkaznických dat od samotných škol, která jsou shromažďována MŠMT. Pro zajištění shodného postupu analýzy s metodikami MŠMT jsme použili právě tato data, namísto vlastního zpracování výkaznických dat MŠMT. Pouze pro další analýzy jsou tato data doplněna výpočty z dat vykazujících škol, konkrétně výkazů za jednotlivá (IZO) školská pracoviště (MŠMT, 2020). Pro analýzu byly využity proměnné *Žáci v ZŠ celkem* a *Žáci v MŠ celkem*.

Identifikátory

Data o výdajích jsou identifikovatelná podle IČO ekonomického subjektu. Data o počtech žáků lze identifikovat podle číselného kódu obce (LAU 2). Pro propojení datasetů je tedy potřeba připojit kódy LAU 2 údajům z FIN 2-12 na základě kódů IČO. Tato identifikace byla provedena vyhledáváním přes vzdálený přístup do Registru ekonomických subjektů (RES). (Ministerstvo financí České republiky, 2020d)

Po vyhledání kódu IČO byla každá vykazující jednotka identifikována kódem *ZUJ.Zuj_kod_orig* z databáze RES. Na jejím základě došlo k rozšíření identifikátorů o další informace skrze číselníky ČSÚ (ČSÚ, 2020).

Jelikož obecní rozpočty jsou v případě měst uváděny na úrovni celého města (a tedy ne městských částí), došlo u dat z MŠMT k nahrazení kódu LAU 2 kódem statutárního města.

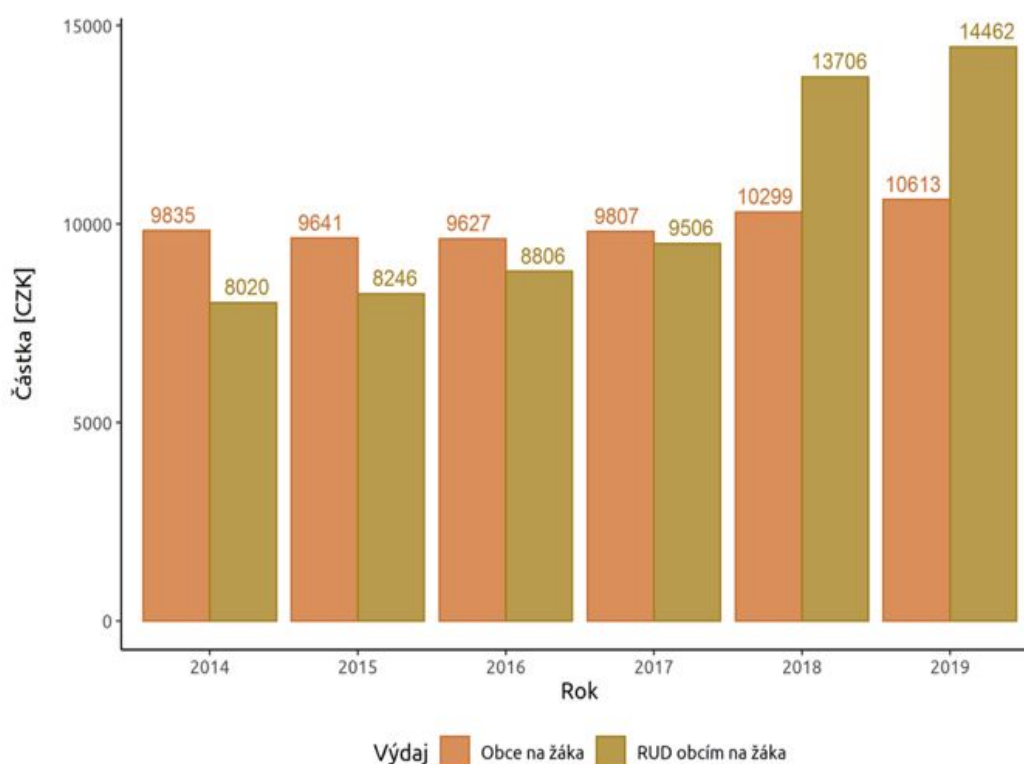
5.2 Výsledky analýzy

První oblastí, na kterou se analýza zaměřila je otázka **srovnání „prostředků plynoucích za dítětem a žákem“ v letech 2014 až 2019 (v Kč) dle podílu, kterým obcím náležel dle RUD a výdajů, které obce samy vykázaly prostřednictvím svého rozpočtového výkaznictví.**

Nejprve jde o porovnání průměrné výše prostředků mířících za jedním dítětem a žákem školy zřizované obcí. Zde jsou srovnávány výše představené a Ministerstvem financí ČR zveřejňované informace o výši objemu „prostředků plynoucích za žákem“, které obce získávají v rámci RUD a dále údaje z výkaznictví obcí (Graf č. 1). Další výpočet průměrů z výkaznictví byl dán sečtením čistých výdajů obcí vůči jim zřizovaným mateřským a základním školám z dat výkazů pro hodnocení plnění rozpočtů obcí v ČR v jednotlivých letech (dle metodiky popsané v předchozí podkapitole) a vydělením takto získaných hodnot celkovým počtem dětí a žáků v obcích z dat vykazovaných MŠMT (opět v jednotlivých letech). Výsledky shrnuje **Graf č. 3 níže**.

Z dat je zřejmé, že **zatímco do roku 2017 lze vidět, že obce v souhrnu přispívaly jimi zřizovaným školám v průměru na jedno dítě a žáka více než dle RUD dostávaly, po navýšení podílu alokovaných prostředků plynoucích za dítětem a žákem v roce 2018 se v celkovém průměru tyto prostředky v obcích deklarovaných výdajích jdoucích na provoz jejich škol zcela neodráží**. V roce 2019 pak průměrný rozdíl rozpočtově určených prostředků dle RUD a obcemi vykazovaných prostředků na školu plynoucích za jedním dítětem a žákem přesahuje 3 800 Kč.

Graf. č 3 Srovnání „prostředků plynoucích za dítětem a žákem“ v letech 2014 až 2019 (v Kč)

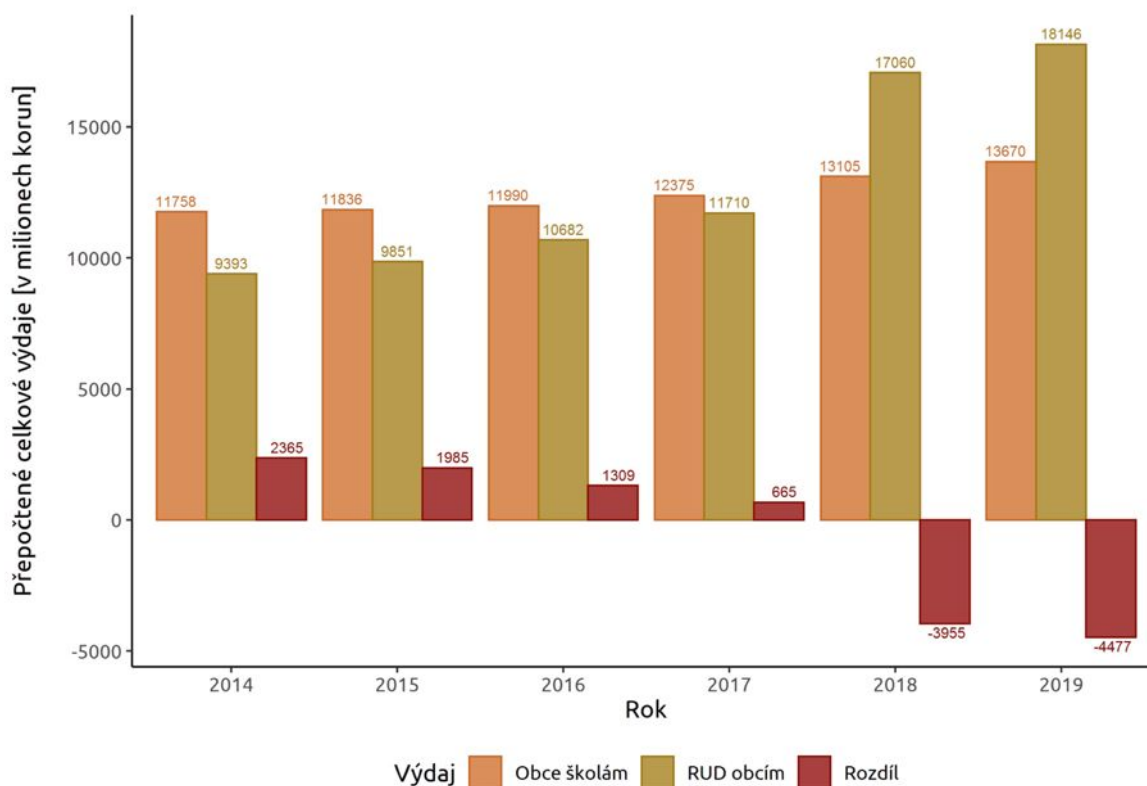

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, 2020c a vlastní výpočty

Následující **Graf č. 4** již jen ilustruje agregovaný – tedy celkový – rozdíl výše objemu prostředků, které by z podílu z rozpočtového určení daní měly mířit do mateřských a základních škol zřizovaných obcemi a čísla, které samy všechny obce (opět je nutné zruznit v celkovém součtu – viz níže) v rámci svých rozpočtů a příspěvku na provoz jimi zřizovaných škol vykazují (opět dle metodiky popsané v předchozí podkapitole).

Za povšimnutí stojí dvě skutečnosti. Zaprvé, napříč lety zůstávají výdaje obcí prakticky stejné a změny mohou dost dobře pouze odrážet meziroční ekonomický růst a inflaci. Zadruhé, až do roku 2017 (včetně) obecní rozpočty dodávaly do celkové částky plynoucí RUD další prostředky. **Naopak zvýšení podílu prostředků dle RUD, které by měly mířit na provoz škol („prostředků plynoucích za dítětem a žákem“), obce v celkových číslech dle vlastních výkaznických dat spíše nezohlednily (a to v celkovém objemu blížícím se až 4,5 mld. Kč). To však samozřejmě nelze říct o všech obcích, přičemž situaci v dílčích skupinách obcí přiblíží další analytické výstupy uvedené níže.**

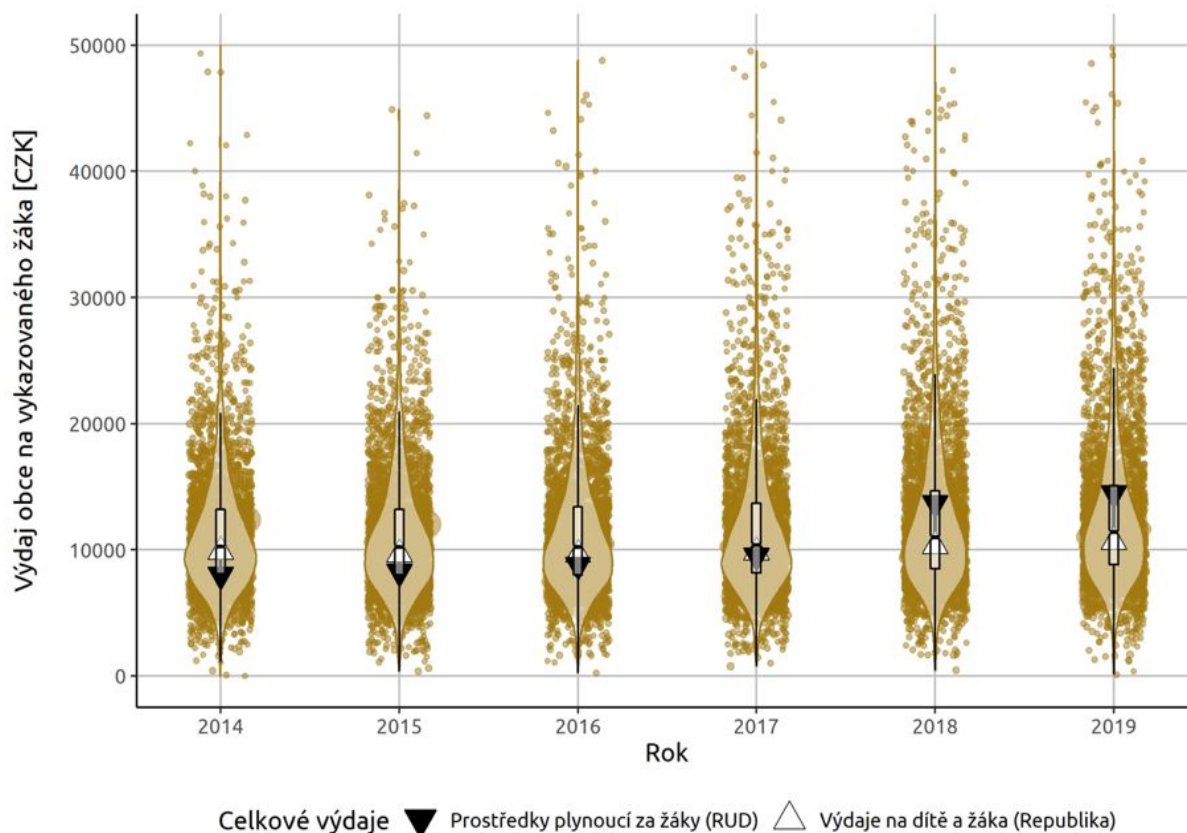
Graf č. 4 Srovnání a rozdíl celkového objemu „prostředků plynoucích za dítětem a žákem“ dle údajů z rozpočtového výkaznictví obcí a dle podílu z RUD (v Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, 2020c a vlastní výpočty

Jak jsme již naznačili výše, na základě celkových čísel nelze vytvářet obecné závěry o absenci změn v chování jednotlivých obcí v kontextu navýšení prostředků mířících do škol dle RUD. Následující Graf č. 5 ukazuje celkové vykazované výdaje jednotlivých obcí na jimi zřizované mateřské a základní školy (opět jejich kvantifikace je dána metodikou uvedenou v předchozí podkapitole) školství vydělené počtem žáků a dětí vykazovaných v dané obci.

Graf č. 5 Výdaje obcí na dítě a žáka MŠ a ZŠ (dohromady) dle dat výkazů pro hodnocení plnění rozpočtů obcí v ČR

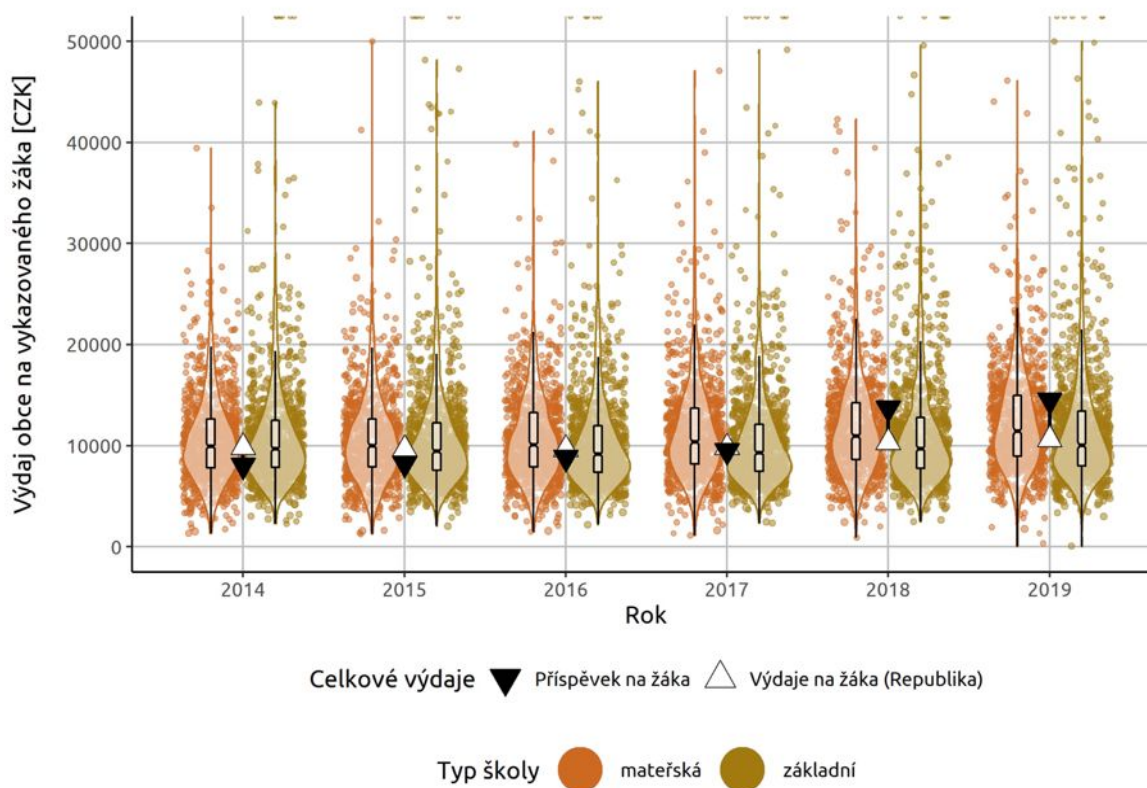
*Pozn.: Každý bod v grafu reprezentuje jednu obec. Velikost bodu ukazuje počet dětí a žáků vykazovaných obcí. Černý a bílý trojúhelník ukazují celkové průměrné výdaje na dítě/žáka vydělené počtem všech dětí a žáků v rámci ČR. Krabicový graf ukazuje za každý rok rozdělení obcí. Bílá „krabice“ dělí graf na čtyři skupiny se stejným počtem obcí. Pod spodní částí krabice (1. kvartil) lze najít čtvrtinu obcí s nejnižšími výdaji na dítě/žáka. **Nad vrchní částí krabice (3. kvartil) lze najít jednu čtvrtinu obcí s nejvyššími výdaji.** Dělicí čára uvnitř krabice ukazuje hodnotu, pod kterou lze nalézt jednu polovinu obcí (medián). „Fousky“ grafu ukazují nejvyšší hodnotu v dosahu 1.5 násobku mezikvartilového rozpětí nad/pod prvním a třetím kvartilem. Houslový graf rovněž zobrazuje rozdělení hodnot (tedy průměrných výdajů na dítě a žáka v každé sledované obci).*

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, 2020a a vlastní zpracování

V Grafu č. 5 výše si obecně můžeme všimnout mimořádně velké heterogenity ve výdajích obcí na žáky. S nárůstem prostředků plynoucích z RUD od roku 2018 si můžeme všimnout i růst heterogenity ve výdajích. Jak ale uvidíme v dalších grafech, mezi lety se proměnilo více hodnot, které by rovněž mohly být za touto změnou. **Ačkoliv v letech 2018 a 2019 prostředky plynoucí z RUD zásadně převyšují medián výdajů, více jak čtvrtina obcí v daných letech vykazovala i tak vyšší výdaje na žáka, než jaké byly příspěvky plynoucí z RUD.**⁶

Pro ilustraci uvádíme níže i **následující Graf č. 6** výdaje obcí na dítě a žáka MŠ a ZŠ separátně pro mateřské a základní školy. Pro potřeby výpočtu byly vyloučeny obce, které vykazují žáky v mateřských školách, ale žádné výdaje na MŠ. Lze si povšimnout, že na děti vydávají obce mediánově vyšší prostředky, než na žáky. Pravděpodobně je to způsobeno tím, že mateřské školy jsou menší než základní školy a vážou se k nim tak vyšší fixní náklady. Pokud obec zřizuje pracoviště “MŠ a ZŠ”, může výdaje na takové pracoviště vykazovat čistě jako výdaje na ZŠ. Pak se může zdát, že za dětmi plyne méně prostředků, než ve skutečnosti a naopak, že se na žáky vydává víc.

Graf č. 6 Výdaje obcí na dítě a žáka MŠ a ZŠ (zvláště) dle dat výkazů pro hodnocení plnění rozpočtů obcí v ČR v letech 2014-2019

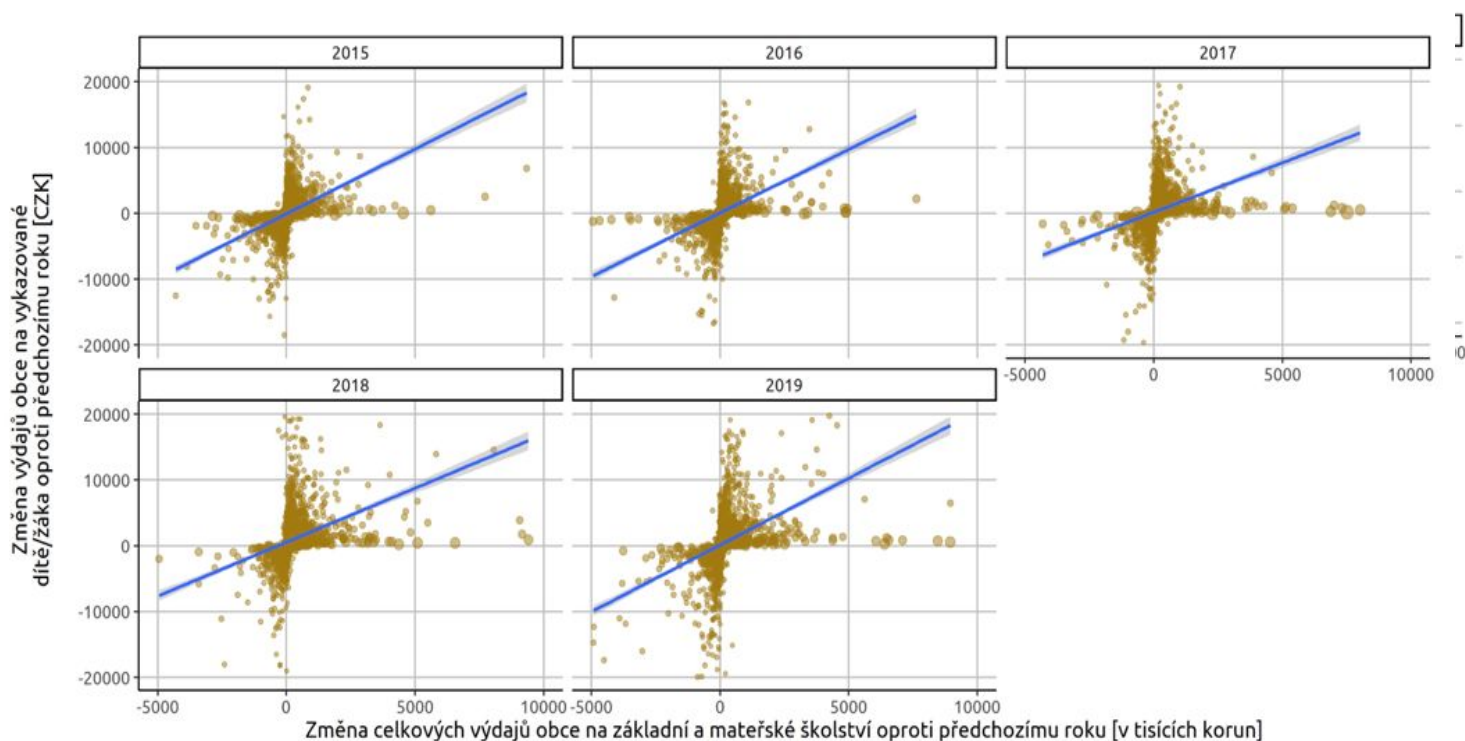
Zdroj: MŠMT, 2020, Ministerstvo financí České republiky, 2020a a vlastní zpracování

⁶ 64 bodů (tedy obcí) nebylo zobrazeno, protože obsahovaly extrémní hodnoty nad 50 000 Kč. V tomto ohledu se jedná pouze o pár případů z celkového počtu 3 404 obcí a pravděpodobně chyby ve výkazech nebo jiné speciální případy.

Následující Graf č. 7 ukazuje vztah mezi absolutními změnami v celkových výdajích obcí na jimi zřizované MŠ a ZŠ a výdajích obcí na jedno dítě/žáka. Obecný trend zobrazený modrými křivkami ukazuje přímý vztah – změny v celkových výdajích se přímo odrážejí do výdajů na jednoho žáka. Body rozložené podél vertikální osy, ve které se změna v celkových výdajích rovná 0 jsou obce, kde se výdaje na dítě/žáka měnily bez ohledu na celkové výdaje na školství. Body rozložené podél horizontální osy ve které se změna výdajů na dítě/žáka rovná nule jsou zase obce, kde se změny v celkových výdajích nijak neprojeví do změn výdajů na dítě/žáka.

Ačkoliv obecný trend vztahu mezi celkovými výdaji obcí na MŠ a ZŠ a prostředky na dítě/žáka se zdají být pozitivní, **při pohledu rozložení obcí podél vertikální a horizontální osy v bodech 0 si můžeme všimnou skupiny obcí, kde se rostoucí výdaje neprojevovaly do výdajů na dítě/žáka (obce možná pouze dorovnávaly rozpočty na přibývající žáky) a nebo naopak (obce pravděpodobně v rozpočtech vůbec nereagovaly na měnící se počty dětí/žáků).**

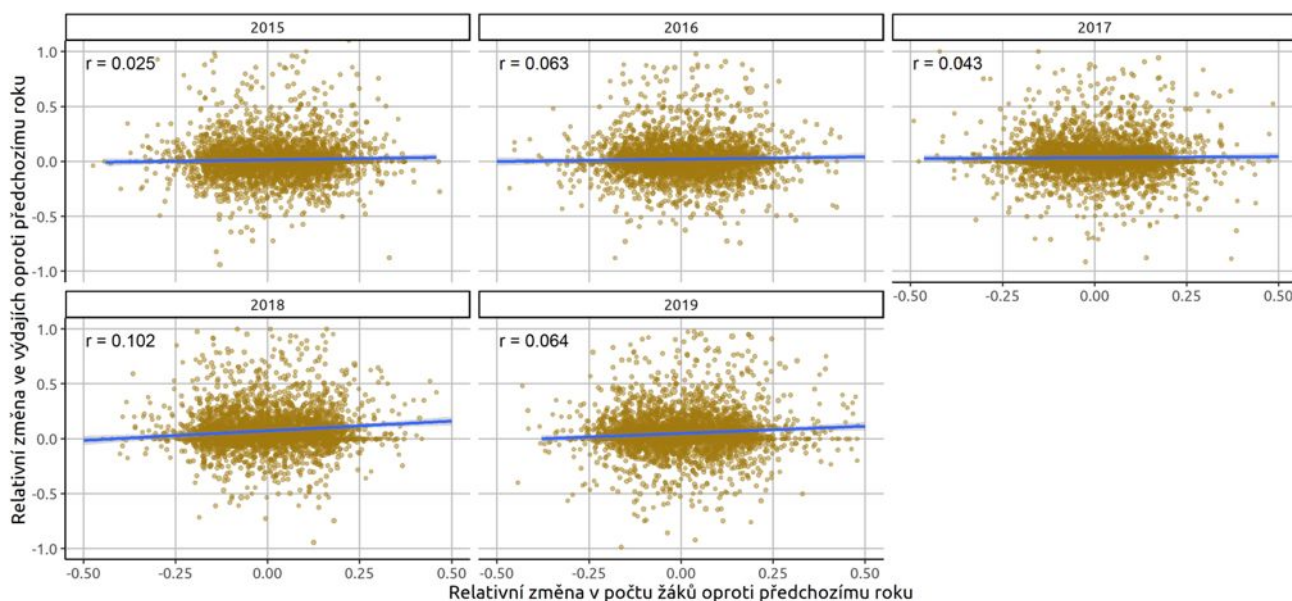
Graf č. 7 Absolutní změny v celkových výdajích obcí na MŠ a ZŠ na výdaji směřovaných za dítětem a žákem v letech 2014-2019

Zdroj: MŠMT, 2020, Ministerstvo financí České republiky, 2020a a vlastní zpracování

Graf č. 8 níže pak ukazuje vliv relativních změn oproti předchozímu roku v počtu dětí/žáků (například hodnota -0.25 znamená pokles o čtvrtinu) na relativní změny v celkových výdajích obcí na jimi zřizované MŠ a ZŠ. Modrá křivka ukazuje obecný trend, hodnota r vyčísluje vztah v tzv. Pearsonově korelaci. Horizontální křivka znamená žádný vztah, rostoucí křivka znamená pozitivní vztah. **První, čeho si můžeme povšimnout, je obrovský rozptyl ve změnách žáků i výdajů** (maximální hodnota hodnota $r = 0.1$, která je překonána v roce 2018 je i tak je považována za velmi slabý vztah). Pravděpodobně půjde často o malé obce, kde i změna v malém počtu žáku může znamenat velkou relativní změnu výdajů. **Druhý bod který stojí za povšimnutí je praktická absence vztahu mezi počtem žáků a výdaji až do roku 2018 (hodnoty koeficientu blížící se nule). A dokonce i tehdy je vztah velice slabý. Zdá se, že obce ve svých rozpočtech meziročně příliš nereagují na počty dětí/žáků (což však může být poměrně logické – s menšími změny v počtu žáků se „náklady na provoz škol“ příliš nemění).**

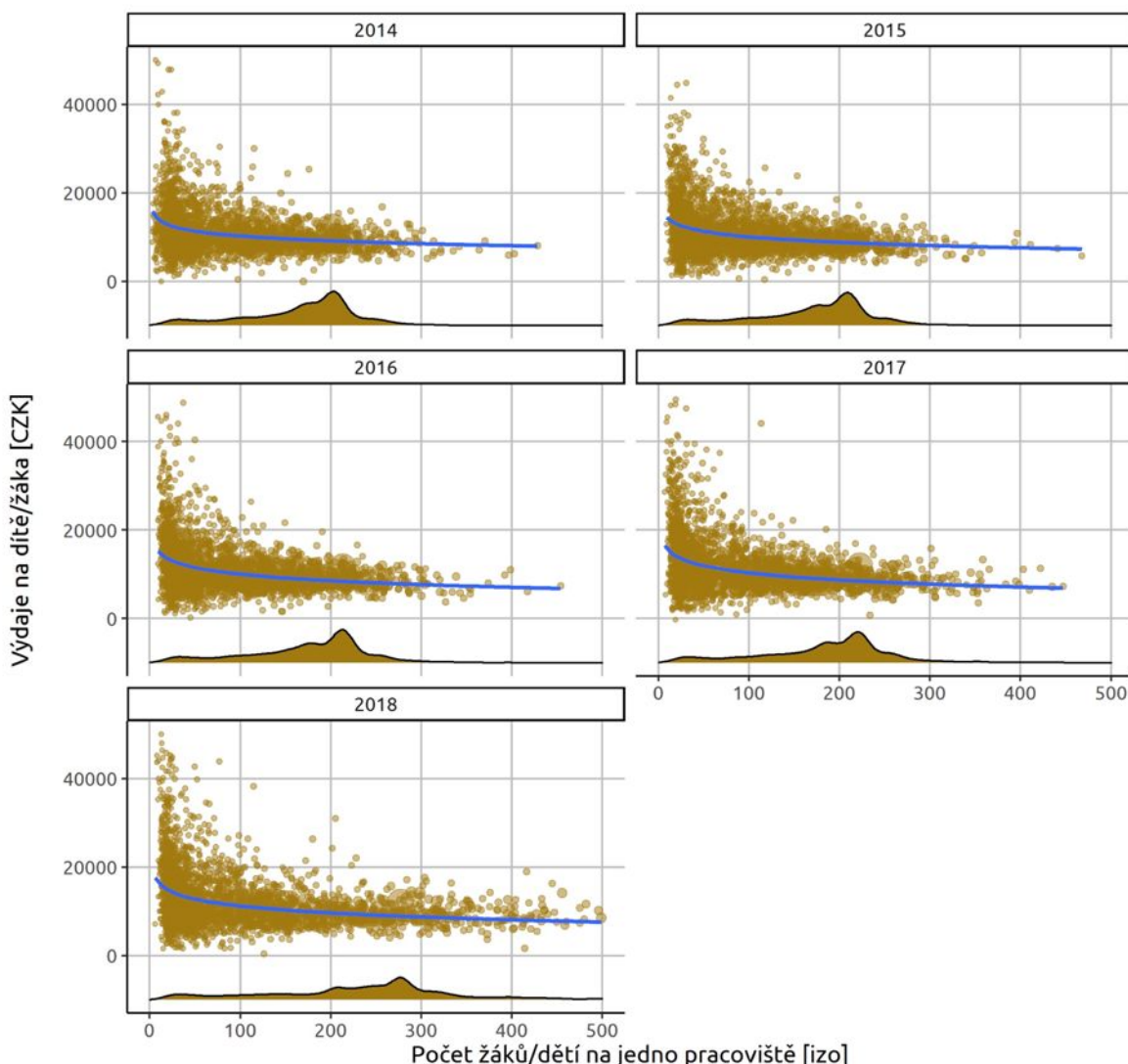
Graf č. 8 Vliv relativních změn v počtu dětí/žáků ve vztahu k výdajům obcím na jimi zřizované MŠ a ZŠ v letech 2014-2019

Zdroj: MŠMT, 2020, Ministerstvo financí České republiky, 2020a a vlastní zpracování

Následující Graf č. 9 ukazuje výdaje na žáka, jako funkci velikosti pracovišť v obci v jednotlivých letech. Velikost pracovišť byla spočítána vydělením celkového počtu vykazovaných dětí/žáků celkovým počtem pracovišť identifikovaných podle IZO (viz předcházející metodologická podkapitola). Hodnota tak může odrážet fyzickou, ale částečně i pouze administrativní velikost pracovišť. **V grafech si lze povšimnout, že většina heterogenity ve výdajích na žáka se odehrává v obcích s malými pracovišti.** Rozdělení pod grafy ukazuje rozdělení žáků podle velikosti pracovišť v jejich obcích. **Vysoká heterogenita v obcích s malými pracovišti může být výsledkem celé řady faktorů.** Může jít o větší projevy drobných chyb ve vykazování u obcí s malým počtem žáků, vyšší chybovost ve vykazování v malých obcích, ale i vyšší fixní náklady obcí s malými školami. **V rozdělení pod grafy si lze všimnout nárůstu počtu žáků v obcích s velkými školami v roce 2018 (zde se může jednat o změnu související s proměnou financování regionálního školství).**

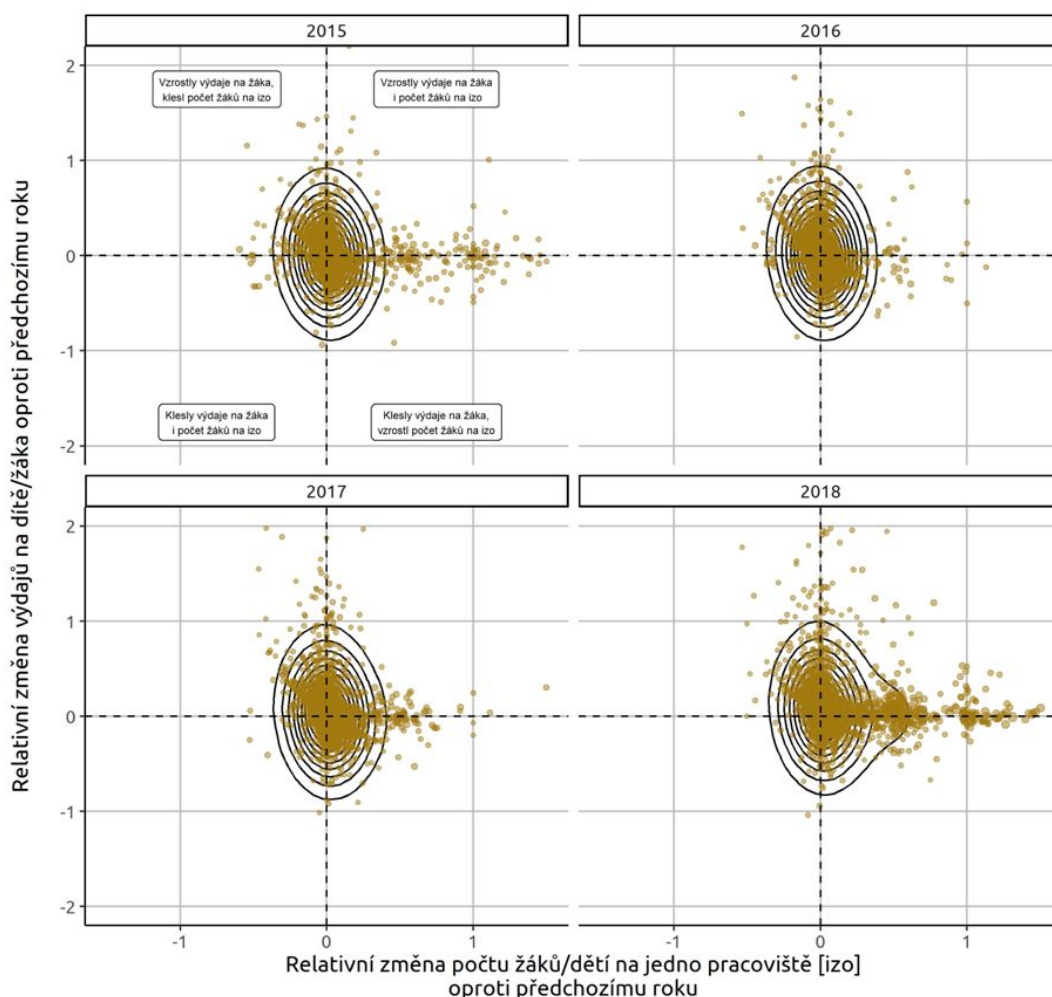
Graf č. 9 Rozložení výdajů na dítě a žáka ve vztahu s velikostí pracovišť zřizovaných obcemi v letech 2014-2018

Zdroj: MŠMT, 2020, Ministerstvo financí České republiky, 2020a a vlastní zpracování

Poslední **Graf č. 10** naší analýzy níže ukazuje vztah mezi relativními změnami v počtech dětí/žáků na pracoviště a výdaji obce na dítě/žáka v rámci jimi zřizovaných MŠ a ZŠ. Hustota bodů reprezentujících obce je znázorněna vrstevnicemi, které lze číst podobně, jako na běžné mapě. Vrstevnice jsou soustředěné okolo oblasti, kde se nachází nejvíce bodů. Pole grafu lze vztahy rozdělit do čtyř kvadrantů podle toho, jak se v obcích měnily výdaje a velikosti pracovišť. **První čeho si lze povšimnout je, že obce jsou celkem rovnoměrně zastoupeny ve všech kvadrantech.** Rok 2018 (a v menší míře rok 2015) ukazují významný nárůst velikosti pracovišť u určitého množství obcí (opět je možné dát do vztahu s proměnou financování reg. školství). **Je ale zajímavé, že nelze vidět žádný vztah mezi změnou velikostí pracovišť a výdaji na žáka.** Pokud by nárůst velikosti znamenal zefektivnění fixních výdajů, znamenalo by to, že za jednotlivým žákem se dostane více peněz. Je ale pravděpodobné, že proměny reprezentují pouze administrativní reorganizaci a na fixní náklady žádný dopad nemají.

Graf č. 10 Vztah mezi relativními změnami v počtech dětí/žáků na pracoviště a výdaji obcí na dítě/žáka v rámci jimi zřizovaných MŠ a ZŠ v letech 2015-2018

Zdroj: MŠMT, 2020, Ministerstvo financí České republiky, 2020a a vlastní zpracování

5.3 Diskuze: Interpretace analýzy a limity analytické práce při zpracování sledovaných dat

Při interpretaci analýzy představené v tomto textu je potřeba mít na paměti základní skutečnost a to, že vychází ze zpracování administrativních dat. Ta se nesbírají primárně za účelem systémové analýzy, nýbrž jako nástroj informací o průběžném fungování systému. Tato skutečnost má tři implikace:

a) **flexibilita** ve vykazování může být výhodou pro administrativní data (širě definované kategorie vykazování umožňují obcím zahrnout i výdaje vysoce specifické pro místní kontext, změna v systému vykazování mezi lety může být potřebná až ve chvíli, kdy reflektovala měnící se cíle a potřeby politických záměrů atd.), ale je nevýhodou při sestavování statistického modelu. **Motivace** vykazujících mohou v rámci (v některých případech možná i nad rámec) flexibility vnášet systematická zaujetí do vykazovaných dat (například pokud malá obec potřebuje rychle provést rekonstrukci školy, ale nemá dostatek zdrojů v investičních prostředcích, může provést rekonstrukci jako sérii dílčích oprav a vykázat ji jako neinvestiční výdaj, zatímco velká obec může mít rekonstrukce škol rozložené průběžně v čase a dlouhodoběji plánovat investiční výdaje). Konečně, **zvyklosti a kvalifikace** aktérů mohou vnášet do dat systematická zkreslení. Pokud si například menší obce nemohou dovolit rozsáhlý účetní aparát, je možné, že jejich způsob vykazování bude ve více případech odlišnější od standardizované republikové praxe.

Na základě těchto limitací analýza obsahuje pouze popisné grafy bez hlubší analýzy, která by dokázala lépe zachytit konkrétní praxe jednotlivých obcí. **Při interpretaci výsledků je tak důležité pozorovat obecné trendy a neposuzovat konkrétní případy bez zohlednění místní situace.**

Jak uvádíme v úvodním shrnutí, na základě pozorovaných hodnot můžeme říct, že **existuje velká heterogenita ve vykazovaných výdajích na žáka, že proměny v prostředcích plynoucích za žákem přes RUD se do výdajů obcí na žáka projevují jen minimálně.** Dále to, že část změn ve výdajích obcí na žáky **je jen projevem meziročních proměn v počtu žáků (za stabilních výdajů na školy) nebo že ve výdajích na žáka existují větší rozdíly mezi malými obcemi, než mezi velkými.**

Závěry, které nelze spolehlivě vyvodit jsou, jaké jsou motivy obcí při rozhodování o výdajích na dítě a žáka, jak velkou roli hrají fixní náklady a (ne)efektivita provozu ve výdajích, nebo zda pozorovaný stav vykazování výdajů v konkrétní obci (obzvláště u extrémních případů) skutečně odráží místní realitu financování.

Administrativní data zveřejňovaná MŠMT a MFČR tak mohou občanovi sloužit především jako vstupní informace a podklady k dotazům na místní zastupitelstvo a vedení obce. Je ale potřeba mít na paměti, že obce které vykazují mnoho, mohou reálně vydávat málo (například značná část vykazovaných nákladů padá na údržbu energeticky náročné budovy) zatímco obce vykazující málo mohou reálně za žákem posílat více (například větší škola může stát v přepočtu na žáka méně, než malá škola).

6. Literatura a zdroje

1. ČSÚ, 2020. Statistický metainformační systém [WWW Document]. URL <http://apl.czso.cz/iSMS/cislist.jsp> (accessed 4.5.20).
2. Ministerstvo financí České republiky, 2020a. Monitor státní pokladny [WWW Document]. URL <https://monitor.statnipokladna.cz/analyza/> (accessed 4.5.20).
3. Ministerstvo financí České republiky, 2020b. Informace k financování mateřských a základních škol zřizovaných obcemi v rámci RUD [WWW Document]. Minist. Financí Čes. Repub. URL <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/prijmy-kraju-a-obci/financovani-materskych-a-zakladnich-skol/2014/informace-k-financovani-materskych-a-za-k-19175> (accessed 3.20.20).
4. Ministerstvo financí České republiky, 2020c. Informace o výši objemu „prostředků plynoucích za žákem“, které obce získávají v rámci RUD [WWW Document]. URL <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/prijmy-kraju-a-obci/financovani-materskych-a-zakladnich-skol/2015/informace-o-vysi-objemu-prostredku-plyno-20529> (accessed 3.20.20).
5. Ministerstvo financí České republiky, 2020d. Počty dětí a žáků ve školách zřizovaných obcemi - stav ke dni 30.9.2019 [WWW Document]. Minist. Financí Čes. Repub. URL <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/prijmy-kraju-a-obci/financovani-materskych-a-zakladnich-skol/2020/pocty-deti-a-zaku-ve-skolach-zrizovanych-37303> (accessed 4.5.20).
6. Ministerstvo financí České republiky, 2020e. ARES - Administrativní registr ekonomických subjektů [WWW Document]. URL <https://wwwinfo.mfcr.cz/ares/ares.html.cz> (accessed 4.5.20).
7. MŠMT, 2020. Statistika školství [WWW Document]. URL <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/sbery-statistickych-dat> (accessed 4.5.20).
8. MŠMT, 2019. Změna struktury normativů soukromých a církevních mateřských škol, základních škol a školních družin v návaznosti na změnu financování veřejného školství s účinností od 1. ledna 2020.
9. MŠMT, 2004. Účelová vázanost finančních prostředků poskytovaných jako příspěvek na provoz z rozpočtu obce jí zřizované škole a porušení rozpočtové kázně. URL <http://www.msmt.cz/dokumenty/pravni-vyklady-3-2004-text-aktualizovany-k-pravni-mu-stavu-od-1-ledna-2005>.
10. Münich, D., Smolka, V., 2019. Platy českých učitelů: nová naděje. Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.
11. OECD, 2018. How decentralised are education systems, and what does it mean for schools? (Education Indicators in Focus No. 64), Education Indicators in Focus. <https://doi.org/10.1787/e14575d5-en>
12. SMO ČR, 2017. KOMPLEXNÍ ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU FINANCOVÁNÍ

REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V OBCÍCH.

13. Veselý, A., Kohoutek, J., Špačková, Z., 2015. VZDĚLÁVACÍ POLITIKA. Masarykova univerzita Ekonomicko-správní fakulta, Brno.
14. Zákony pro lidi, 2020a. 561/2004 Sb. Školský zákon [WWW Document]. Zák. Lidi. URL <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> (accessed 3.20.20).
15. Zákony pro lidi, 2020b. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [WWW Document]. Zák. Lidi. URL <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250> (accessed 3.20.20).